

Archivum 44

6

18

Tekintetes Jog- és Államtudományi Kar!

Miután székesfővárosunk ostroma megszűnt és ezután a katonai és politikai helyzet némi tisztulással Egyetemünk is megkezdhette ismét munkáját, a Dékán Ur Ó Moltósága felkért, hogy Magyar Zoltán kollégáinknak ugynevezett "Magyar Közigazgatástudományi Intézet" fölött a felügyeletet vegyem át. A Dékán ur figyelme kétségtelenül azért fordult felém, mert közel lakván az egyetemhez éppen kéznél voltam, a pénzügyi jóm pedig, a közigazgatási jog egy fontos részének, jogosított tanára vagyok. Tomcsányi kartársunkhoz, aki mindenestre hivatottabb lett volna e feladat vállalására, azért nem fordulhatott a Dékán Ur, mert nevezett kedves kartársunk akkor legalább a főváros budai részén lakott, a közlekedés pedig akkor még Budáról a pesti oldalra lehetetlen volt. A megtisztelő felhívásnak eleget tettem és azóta a felügyelek az Intézet munkásságára, melyet az Intézet adjunktusa Dr. Lovász János ur vezet. Ó készítette el felkérésemre az Intézet jelenlegi állapotáról a jelentést is, melyet én szerencsém egész terjedelmében bemutatni. A jelentés mellékletül egyidejűleg letettem a tekintetes Kar asztalára. Méltóztassék azokat áttekinteni. A jelentés maga így szól:

/Olvasandó a jelentés egész terjedelmében!/ *Léve a 16-ot*

Mint ebből a jelentésből látni méltóztatik, ez idő szerint is szorgalmas munka folyik az intézetben. Hogy minő irányba tereltesék ez a munka a jövőben és hogy egyáltalán mi történjék az intézettel, erről a következőkben vagyok bátor véleményes jelentést tenni.

Mindenekelőtt tisztázandó volna az Intézet jogi helyzete. Ez ma eléggé zavaros. Mint a már elődottakból méltóztatott látni, az Intézet sokkal nagyobb anyagi eszközök fölött rendelkezett mint a többi kari szeminárium vagy intézet. Az Intézet olyan helyekről is kapott bőven anyagi támogatást, amelyek ilyen ajándékokkal a többi kari intézetet nem látták el. Hogy ez a jövőben hogy lesz, nem tudom. De bármiképpen alakuljon is a jövőben az Intézet anyagi helyzete, óhajtnék volna, hogy az Intézet a jövőben mint határozott kari intézmény szerepeljen és az a kétlakisága megszűnjék, hogy az Egyetemen van, de magát tőlünk független intézményként is érezhette. Tisztelettel javasolom, hogy a tekintetes Kar egy ilyen határozattal, mely felügyeleti hatóságunkkal is közlendő lenne volna, egyszer s mindenkorra tisztázza az Intézet helyzetét. Ezzel olyan esetleges óhajnak is elébe vágnánk, - a Belügyminisztérium részéről, nem ugyan hivatalos formában, de már hangzott el ilyen óhaj, - hogy az Intézet az egyik szakminisztériummal kerüljön közvetlenül szorosabb kapcsolatba. Felügyeleti hatóságunk nekünk a vallás- és közoktatásügyi miniszter. Általa az egész kormánynak mindig elegendő a befolyása egész Egyetemünkre és így közvetve erre az Intézetre is. Főöslegesen nézetem szerint zavart is keltene, ha a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur mellett még egy másik minisztérium is beleszólhatna közvetlenül a mi dolgainkba, így a szóbanforgó Intézet munkájába is. Mindez természetesen nem zárná ki, hogy az Intézet munkásságát, ha ez arra alkalmasnak mutatkozik, bármelyik szakminisztérium igénybe vehesse, mégpedig akár abban a formában, hogy az Intézet tudományos kutatásának eredményét az illető minisztériumnak, mely az iránt Karunkhoz fordulna, rendelkezésére bocsássa használatul, akár abban a formában, hogy az Intézet egyik vagy másik minisztérium felkérésére végezze bizonyos irányu tudományos kutatást.

Magyary kollégánk intézetét "Közigazgatástudományi Intézetnek" nevezte el. Hogy intézetnek mondta és nem szemináriumnak, mint ahogy a többi kari intézetet rendszeren nevezük, mellékes és inkább szóhasználat dolga. De ahhoz, hogy "közigazgatástudományinak" nevezte,

szeretnék hozzászólni. Magyary kollégánk Karunkon a közigazgatási és pénzügyi jognak volt kinevezett tanára. Ötelessége volt ezeket a tantárgyakat előadni. Ő azonban a Karunkon már ugyis képviselt "politika" nevű tanszagnak a közigazgatástani részét művelte előadásaiiban és intézetének a munkásságát is inkább ebben az irányban vezette. Tudományos munkásságának az értékét távolról sem akarom lebecsülni, annak a jelentőségét is szívesen elismerem, hogy gyakorlatilag is igyekezett közigazgatási politikát művelni. De azért nem feléjtkezhetem meg erről, hogy ilyen ir nyu munkássága nem volt mindig sikeres. Így a Károlyi-palotában annak idején kiállított grafikon-gyűjteménye például nem egy esetben árult el alapvető közgazdasági kérdésekben nagyfokú tájékozatlanságot. Ő ugyanis a közigazgatási politika kapcsán bátran hozzászólt gazdaságpolitikai kérdésekhez is, de anélkül, hogy akár ő, akár fiatal munkatársai, akik közül többen a Közgazdasági Egyetemről kerültek ki, a kellő közgazdasági tudással ren elkezdtek volna. Éppen ezért jobban szeretném, ha az Intézet a jövőben eredeti rendeltetéséhez visszatérne és a közigazgatási jogot művelné, természetesen nemcsak tételesen, de jogpolitikai szempontból is. Így az Intézetet is inkább "Közigazgatási-jogi Intézetnek" nevezném. Ebben a formájában is igen hasznos szolgálatot tehetne a tudományos kutatásnak, de a gyakorlati közigazgatási életnek is.

Az Intézet kari épületünk első emeletén van elhelyezve. Ennek köszöni, hogy az ostrom alatt kevésbé sérült meg. Alkalmazottainak pedig az különös érdeme, hogy a betört ablakokat sietve igyekeztek a saját munkájukkal is megint valahogyan beüvegezni. Ez teszi lehetővé, hogy az Intézet helyiségeiben ez idő szerint kari előadások is tartassanak.

Az Intézet jelenleg két nagy 3 ablakos teremből és négy egyablakos szobából áll. A két nagy terem egyike és az egyik egyablakos szoba grafikonok elhelyezésére szolgál. Azt hiszem, hogy különösen a jelenlegi helyszüke mellett ezeket a nagy falsíkokat gazdaságosabban is fel lehetne használni, mint grafikonok bemutatására, amelyeknek a didaktikai értéke szerény nézetem szerint ugyis vajmi csekély. Az ilyen rajzok kisebb méretben könyvekben elhelyezve ugyanazt a szolgálatot tennék, mint amit tesznek most óriási méretükkel a falakon. Az Intézet helyiségeit következőleg hasznosítanám. Az egyik nagy terem a Közigazgatási-Jogi Intézet dolgozó- és előadóterme maradna. A mellette lévő két egyablakos szoba egyike a vezetőtanár, másika az adjunktus dolgozószobája maradna. Azt a nagy termet azonban, mely ez idő szerint a grafikonok elhelyezésére szolgál, a Közgazdaságtani Szeminárium könyvtára számára kérném. Ez a szeminárium, a harmadik emeleten lévén, elhelyezve, ugyanis rombadólt. Nagyon értékes könyv-anyagának jó részét azonban sikerült megmenteni. Ez most a II. emelet egyik tantermében van elraktározva. Ha a régi terem romjaiból a falak mentén volt szekrények egy részét is ki lehetne menteni, úgy ezek javítás után itt ebben a most említett teremben volnának elhelyezendők, de természetesen úgy kiegészítve a szekrényekkel, hogy a könyvek a szekrényekben mind elhelyezést találhassanak. A Közgazdaságtani Szeminárium adjunktusi szobája gyanánt az utolsó egyablakos szoba tenne jó szolgálatot. A vezetőtanár pedig a volt Balás-féle Szociálpolitikai Szeminárium két udvari szobáját foglalhatná el, de úgy hogy ezeknek egyikében a Statisztikai Szeminárium vezetőtanára is, legalább ideiglenesen, otthont találhatna. A Statisztikai Szeminárium könyvtárának elhelyezésére, sajnos, nem tehetek javaslatot, mert ez a rendkívül értékes könyvanyag, a Láng-féle letéttel együtt teljesen lepusztult tűz következtében.

Amennyiben a tekintetes Kar ezt a javaslatomat elfogadja, úgy azonnal érintkezésbe lépnek a Gazdasági Igazgatósággal, hogy a mon-

dott átköltözés minél előbb megtörténhessék. Szükség esetén a vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz is fordulnék az anyagi eszközök rendelkezésre bocsátása tárgyában.

A Közigazgatási-jogi Intézet személyi kérdéseiről másik előadmányom kapcsán számolok be a tekintetes Karnak.

A tekintetes Karnak

Budapesten, 1945. május hó 6-án

alázatos szolgája

dr. Navrátil Ákos s.k.

egyetemi nyilvános rendes tanár,
a Közgazdaságtani Szemináriumnak
a Közigazgatási-jogi Intézet fel-
ügyeletével is megbízott vezető-
tanára.